

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 22. julija 1863. ~

Gospodarske stvari.

Naša ajda na Ogrskem in v Banatu.

Ko se je zvedilo, da je silna suša pripravila Ogrsko, Banat itd. v hudo nadlogo, in se je slišalo, da se mnogi dobri sveti dajejo, kako bi se nesrečnim deželam pomagalo, je po nasvetu častitega predsednika gospoda Terpinca tudi kranjska kmetijska družba 21. dne p. m. pisala c. k. ministerstvu kupčijstva in narodnega gospodarstva in mu nasvetovala, naj se priporoči tem krajem naša ajda, da jim saj druga setev nekoliko povrne, kar jim je vzela suša pri prvi.

C. kr. ministerstvo kupčijstva in narodnega gospodarstva je s kr. ogrsko dvorno kancelijo vred ta svet s tako zahvalo sprejelo, da je družbi 8. dne t. m. št. 9854 preprijazno pismo pisalo, v katerem se v svojem imenu in po posebnem dopisu ogrske dvorne kancelije še posebej v imenu njenem srčno zahvaljuje za svet, ki se ji res vreden zdí, da se poskusi.

Ker je po tem našem nasvetu tudi temešvarski časnik priporočal ajdo, se je gosp. L. Našić iz Moraviče obrnil na kmetijsko družbo, naj mu pošlje za poskušnjo 3 vagane ajde, g. bratom Ledererjevem jo je g. predsednik Terpinca poslal 40 vagánov itd. Tudi naš rojak gosp. Franjo Bučar iz Temešvara je pisal v Ljubljano zastran ajde. Sliši se, da na več strani so se obrnili nesrečni gospodarji, da so dobili ajde.

Ker na Ogrskem in v Banatu julija in avgusta mesca po navadi malo dežuje, le to Bog daj, da bi letos več dežja imeli, ktereга ajda potrebuje.

Kaj nam pokvarja naše konje?

Dandanašnji se slišijo tožbe od vseh krajev, da se tako trdni konji (razun iz kobilarij ali žebčarij) ne nahajajo več, kakoršni so bili pred 30 ali se več leti. Kdor se ozre na sedanje gleštanje kónj, gotovo se takim tožbam ne bo čudil.

Pri reji konjski je in ostane najpoglavitniša reč ta-le: dober žebec ali dobra kobila in pravilno gleštanje žebeta.

Da od premladih žebcev al premladih kobil, ki si niso enake krvi, ki imajo mnoge pogrške, in so dostikrat tako mrhavi, da komaj kosti nosijo, se nikoli vrlega zaroda nadjati ni, to je res, kakor amen v očenašu. Res — da bi tako ne — se vodijo tù in tam še le dve leti stare žebice (kobilice) k žebcu, dostikrat pa tudi po 16 do 20 let stare gure; ravno tako se spuščajo sèm ter tjà dveletni ali pa že prestari žebci; med tem se pogostoma vidi, kako hira kobila z žebetom vred; žebček se dá rezati, ko je še le leto star; komaj je spolnil 2 leti se že podkuje in vprega, češ, da se

počasi voziti vadi. Iz te napake se lahko previdi, da mlado živinče, katero bi imelo zdaj še prosto na paši okoli skakati, v takih okoliščinah se ne more nikakor popolnoma razrasti in k moči priti, da v rasti zaostane in predno 6. leto dovrši, je že vse pokvarjeno. Kako pa so nekdej z mladimi konjiči ravnali? Rekli so po pravici: „toliko časa, dokler ima živinče še mlečnike v gobcu, je žebè, ter je še le po dovršenem četrtem letu malo po malo za rabo.“ Pametna beseda! Ako bi gospodarji tako ravnali, bi jim bili še po 20 let stari konji dobri za voz in jaho. — Arabci, kateri bi nam imeli, kar konjsko rejo zadeva, vsigdar izgled biti, ostanjo do današnjega dne pri svoji stari navadi, in ne rabijo žebca za pleme, dokler ni 5 let star, in ga rabijo potem le do 14. leta, kobile pa od 4. do 12. leta.

Kdor si hoče lepo in vrlo živino zrediti, jo mora zraven tega tudi dobro in skrbno gleštati; pa le škoda, da se gleštanje kónj večidel le nemarnim hlapčonom prepušča, kateri imajo celó malo ljubezni do žival; zato se prav sirovo, leno in nečimerno obnašajo, jih ne štriglajo, ne krmijo in ne napajajo o pravem času, jih prenašlo podé in jim prehudo težo nakladajo, in jih tako vse pokvarijo. Kar rejo konj zadeva, so rekli naši predniki: „Konjsko meso je najdražje mesó pri kmetijstvu.“ In to je res! Konj je draga stvar gospodarju, in tem dražja, čem bolj jo zanemarja, da mu kmali pod zlo gré. Žebec in kobila s slabimi kopiti nista za pleme; to pa dandanašnji gospodarji vse premalo porajtajo; da jim je le kónj sicer všeč, kopito naj bo kakoršno koli. Če imata žebec ali kobila tudi polne, plošnate, ozke ali pretesne ali pa bolj kozlove kopita, pravijo navadno: „to se bo pri žebetih sčasoma že zboljšalo.“ Figa! se bo zboljšalo. Žebè tako rekoč iz kopita raste; to se pravi: postava nog in hoja se ravnate dostikrat iz pravih kopit; če napakam pri pokvarjenih kopitah izprva v okom ne prideš, jamejo že žebeta zgodaj švedrati, predno so še konji. — Umno podkovstvo je važna reč: dober, izučen kovač more konju zboljšati napačno kopito; neumen kovač pa ti pokvari dobrega konja popolnoma, da še ne veš, kdaj.

Zapomnite si tedaj gospodarji: Neumno plemenjenje kónj, prezgodno vpreganje in pa slabo podkovanje: to so tiste napake, ki dandanašnji naše konje pokvarjajo, da so kmali za nič!

Marsikaj gospodarjem v prevdarek.

* Dohodki drenaženega močvirja memo nedrenaženega. Tista senožet ljubljanske mestne gosposke, ki je celih 10 let, predno je drenažena bila, 818 gold. 58 kr. dohodkov donesla, je 10 let po drenaži donesla 4958 gold. 99 kr. — Če so stroški za to senožet tudi precej veliki bili, je vendar dobiček še večí.